

Koyun ve Keçilerde Çiçek

Yurt içinde koyun ve keçilerde çiçek hastalığının çıktığını haber alan hükümet veteriner hekimi hastalık mahalline gelince hasta hayvanları muayene eder ve hastalık raporunu düzenler. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu hastalık çıkış kararını alır ve hastalığı ilan eder.

a) Çiçek hastalığına yakalanmış koyun ve keçiler ayrı bir yerde muhafaza altına alınır. Hastalıktan şüpheliler müşahede altında tutulur. Hastalığın bulaşması tehlikesi olan bütün koyun ve keçilere çiçek aşısı uygulanır.

b) Çiçek hastalığından veya hastalık şüphesi altındaki hayvanlardan ölenler derileri ile birlikte yakılarak yahut derin çukurlara gömülmek suretiyle imha edilir.

c) Karantina bölgesine dışarıdan hayvan girmesine ve içeriden hayvan çıkarılmasına izin verilmez. Karantina kaldırılıncaya kadar buradaki hayvanlar, yün ve derileri, hayvan yemleri ve maddeleri ile sürü köpeklerinin dışarı çıkarılması yasaklanır.

d) Hastalıklı veya hastalıktan şüpheli hayvanlarda kullanılan her türlü alet ve malzeme dezenfekte edildikten sonra karantina bölgesi dışına çıkarılmasına müsaade edilir.

e) Karantinaya alınan yerlerdeki hastalıktan ve bulaşmadan şüpheliler ile iyileşmiş hayvanların kapalı vasıtalarla en yakın mezbahada kesilmelerine izin verilir. Bulaşmadan şüpheli hayvanların yün, deri, tırnak ve boynuzlarının dezenfekte edilmesi zorunludur.

f) Hastalık çıkan yerlerdeki koyun ve keçilerin 10 gün içinde kesilecekleri tespit edilmişse bu hayvanlara aşı uygulanmaz.

g) Hastalıklı yerden izinsiz olarak çıkarılan sürüler bulunduğu yerde karantinaya alınır. Çıkarılanlar hakkında kanuni işlem yapılmak üzere savcılığa müracaat edilir.

h) Çiçek hastalığına yakalanmış hayvanlarda iyileşenler 15 gün bekletildikten sonra dezenfekte edilerek hastalısız hayvanların yanına gönderilir.

i) Koyun veya keçi çiçek hastalığına yakalanmış hayvanların buldukları yerlere giren bakıcıların çıkışlarında gerekli dezenfeksiyonu yapmaları zorunludur.

j) Hastalık çıkan yerlerdeki hayvan yemlerinin buradaki hayvanlar tarafından tüketilmesine müsaade edilir.

k) Koyun veya keçi çiçek hastalığı sebebiyle alınan karantina tedbirleri son iyileşme veya ölümden 60 gün sonra kaldırılır.

Ruam Hastalığı

Tektırnaklı hayvanlardaki burun akıntısı, burunda ülser, çene altı lenf yumrularının ağrısız şişkinliği veya deride ağrısız şişkinlikler yahut sebepsiz zayıflayan, vücut harareti değişiklik gösteren, öksüren ve yapılan tedaviye cevap vermeyen, testisleri şişmiş ve iltihaplı hayvanlara talimatnamesindeki esaslara göre mallein tatbik edilir. Sonuç müspet ise hükümet veteriner hekimi hastalık raporu düzenler. Toplanan hayvan sağlık zabıtası komisyonu hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

a) Mallein uygulaması sonunda hasta oldukları anlaşılan tektırnaklı hayvanlar tazminatlı olarak öldürülür ve imha edilir.

b) Hastalıktan ve bulaşmadan şüpheli hayvanlar hakkında talimatnamesindeki hususlar uygulanır.

c) Hasta, hastalıktan ve bulaşmadan şüpheli hayvanların kesilmesine ve etlerinin tüketimine izin verilmez.

d) Ruam hastalığından ölen veya öldürülmesine karar verilen hastalar kapalı vasıtalarla gömülecekleri yahut yakılacakları yere sevk edilir. Nakil sırasında burun akıntılarının çevreye bulaşmaması için gerekli tedbirler alınır. Kadavrular üzerine sönmemiş kireç dökülerek derin çukurlara gömülür. Nakilden sonra vasıtaların dezenfekte edilmesi mecburidir.

e) Ruam hastalığı çıkan veya hasta hayvanların muhafaza edildiği ahıra dışarıdan hayvan sokulmasına izin verilmez; her türlü eşya alet ve malzeme ile hayvan yemlerinin çıkarılması yasaklanır, hasta hayvanlara ait gübreler yakılır.

f) Bakanlıkça hazırlanan program ve projelere göre hastalıksız oldukları tespit edilen tektırnaklı hayvanlara hükümet veteriner hekimince bir belge verilir.

Alım ve satım sırasında bunun gösterilmesi zorunludur. Taşımada çalıştırılan tektırnaklı hayvanların altı ayda bir hükümet veteriner hekimine muayene ettirilmesi mecburidir.

g) Bulaşmadan şüpheli olarak müşahedeye alınan hayvanların buldukları yerden çıkarılmaları yasaktır. Çıkarılmaları halinde yeni götürdükleri yerdeki hastalığa yakalanabilecek hayvanlarla birlikte karantinaya alınır. Sahibi hakkında Kanunun cezai hükümleri uygulanır.

h) Hasta, hastalıktan ve bulaşmadan şüpheli hayvanların buldukları yerdeki yemlikler, zemin ve duvarlar ile alet, eşya ve malzemeler mümkünse eldiven geçirilerek veya kimyevi maddelerle dezenfekte edildikten sonra kullanılır. Dezenfekte edilen ahırlara bir hafta sonra hayvan konulur.

i) Ruam hastalığı insan sağlığı için tehlikeli olduğundan hastaların buldukları yerlere derilerinde yara olanların girmesine izin verilmez.

j) Yönetmelikte yer almayan hususlarda Ruam Savaş Yönetmeliği uygulanır.

k) Ruamda karantina hastalık çıkan ahır veya yerle sınırlıdır. Hastalar dışındaki hayvanlarda test sonucu menfi ise test 21 gün sonra tekrarlanır. İkinci test sonucu menfi olanlar hastaliksız kabul edilir ve karantina dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır.

Durin Hastalığı

Veteriner hekimce yapılan muayenede durin hastalığına yakalandığı anlaşılan veya hastalıktan şüphe edilen tektırnaklı hayvanlar derhal ayrı bir yerde muhafaza altına alınır. Hastalığı haber alan hükümet veteriner hekimi hastalık çıkış raporunu düzenler. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu hükümet veteriner hekiminin raporunu inceleyerek hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

a) Hasta ve hastalıktan şüpheli tektırnaklı hayvan cinsi temastan alıkonur ve ayrı bir yerde muhafaza edilir. Hastaların bir yıl içerisinde cinsi temasta bulunduğu aygır veya kısıraklar tespit edilerek sahipleri yanında bir yıl müşahede altında bulundurulur. Müşahede müddeti sonunda hastaliksız olduklarına hükümet veteriner hekimince karar verilenler serbest bırakılır.

b) Durin hastalığı tedavi edilmeyecek derecede ilerlemiş aygır ve kısıraklar hayvan sağlık zabıtası komisyonu kararı ile tazminatsız öldürülür ve imha edilir.

c) Durin hastalığı bir bölgenin birkaç yerindeki tektırnak hayvanlarda çıktığında bölgedeki bütün tektırnaklı hayvanların hükümet veteriner hekimince muayene edilmesi mecburidir.

d) Durin hastalığına yakalanmış aygırlar kastre edilir, kısırakların tedavi edilmiş olsalar bile- damızlıkta kullanılması yasaklanır. Hastalığın yaygın olduğu yerlerde bir yaşındaki erkek ve iki yaşındaki dişi hayvanlar da muayene edilir.

e) Durin hastalığına yakalanmış veya hastalıktan şüpheli hayvanlar iki haftada bir hükümet veteriner hekimince muayene edilir. Bunların buldukları yerden ayrılmaları yasaklanır.

- f)** Hastalığın bulaşmasından şüphe edilen tektırnaklı hayvanlar buldukları yerden çıkarılmaz ve yavru almak için çiftleşmede kullanılmaz. Bulaşmadan şüpheli hayvan sayısı fazla ise hastalık bölgesinde muayene istasyonu kurulur. Hayvan sahipleri hayvanlarını muayene istasyonuna getirmek zorundadır.
- g)** Hastalık çıkan yerdeki bulaşmadan şüpheli hayvanların başka yerlere götürülmelerinde zaruret varsa hükümet veteriner hekimince karar verilir ve gittikleri yerin il veya ilçe müdürlüğü haberdar edilir.
- h)** Hasta veya hastalıktan şüpheli tektırnaklı hayvan özel veya kamu kuruluşuna ait ise, idaresine bilgi verilir. İdare, hayvan sağlık zabıtası komisyonunun kararlarına uymakla yükümlüdür.
- i)** Durin hastalığında bir yıl süre ile müşahedeye alınan hayvanlardan, hasta ve hastalıktan şüpheli erkekler kastre edilip, kısraklar öldürüldükten sonra dezenfeksiyon yapılarak karantina tedbirleri kaldırılır.